

Aftenposten

Per Anders Johansen, Aftenposten
Hvordan bruker vi journalister OEP? Hvilke
utfordringer møter vi?

Hvorfor bruker jeg OEP hver uke?

- 1) Ny lov gav flere nye rettigheter – men fortsatt ukjent for de fleste journalister og offentlige ansatte...
- 2) "Gamle" EPJ – og OEP – er mitt viktigste verktøy for å følge med på hva som skjer i off. forv.
- 3) Prøveprosjekt i 15 år. Før: mest Aftenposten og NRK – nå langt flere privatpersoner.
- 4) Norsk forvaltning er i verdenstoppen – selv svenskene er imponert over OEP
EU-journalister misunner oss –
et norsk demokrati-verktøy i verdensklasse

journalistenes viktigste samfunnsoppdrag:

- Rapporter, høringer, statistikk, fakta, revisjoner..
- Hovedspm: Hva bør vi – og våre lesere være opptatt av i dag? **Hva er viktig for Norge i dag?**
- Prøve å fortelle leserne, lytterne og seerne noe de ikke vet – og som de ikke ville få vite hvis ikke Aftenposten fantes.....
- Vise frem beslutningsprosesser – og helst før beslutningen er fattet.

Hovedmetoder:

- 1) Søke etter spesielle stikkord/temaer
 - enkelt søk/avansert søk.
 - bra når jeg vil følge temaer – og når du vet hva du leter etter. For eks: "22. juli"

- 2) Lete kronologisk gjennom de siste journalførte sakene til de enkelte etatene.
 - fungerer best når jeg leter "med åpent sinn".
 - finner saker jeg ikke viste fantes.

Mini quiz om OEP

1. Hvem er den mest populære etaten å be om innsyn i?

1. Arbeidstilsynet.

2. Utenriksdepartementet

3.. Justisdepartementet

2. Hvor mange saker tror dere ble journalført i OEP i 2011?

2 millioner journalførte poster i 2011.

3. Hvor mange brukere OEP daglig?

5-600 brukere hver eneste arbeidsdag.

4. Hvor mange etater legger ut postlistene på OEP?

94 etater.

Noen problemer jeg møter...

1) Ca 8000 nye dokumenter hver dag på OEP

Hvordan plukke riktig bl.a. 2 millioner nye journalførte dokumenter i 2011?

2) For mye unntas offentlighet – og ofte skjer det automatisk....

Av og til resulterer det i at vi lager sak på dette

3) Mange bomskudd

Vi bestiller mange saker som viser seg å være noe annet enn de trodde.

4) mange "innholdsløse" titler – mange brev formuleres så anonymt at selv ikke en gang arkivene klarer å finne frem til dem igjen....

....andre utfordringer

- 5) **Vedleggene** – må ofte gå ekstrarunder for å få vedlegget, ikke bare følgesbrevet.
- 6) **Tidsbruk** – risikerer å bruke for mye tid på feil saker.
- 7) **Søker ikke smart nok** – ca tre av fire søker bare ”enkeltsøk”. Jmf: langt flere innsynsbegjæringer på etater mellom A og E.
- 8) **Savner de gamle søkemulighetene vi ble fratatt:**
Søk på avdelinger, kontorer og initialer.
Kort historikk – må til gamle EPJ når jeg leter før mai 2010.

9) **Personnavn** skal slettes etter ett år – selv om det ikke personsensitive data.

”Enkeltpersoner skal kunne henvende seg til forvaltningen uten å være redd for at navnet kan søkes opp i ubegrenset tid”.

10) **Ikke alle etater har oversikt over praksis.**

Mener alle etater burde føre statistikk over innvigde/avslått begjæringer, saksbehandlingstid etc.

De største problemene

- **Innholdsløse journaler**

- a) Eks. Brev fra DSS om "Pågående aktiviteter"
- b) Eks. Libya-krigen.
- c) SMK.
- d) terrorangrepene 22. juli:

22. juli: stort sett bare kondolansebrev.

SMK lar være å journalføre mange saker.

Libya-krigen: svært få journalførte dokumenter.

- **Kan ta lang tid før ferske journaler kommer.**

....overrasket over hvor sent en del saker blir journalført.
...og hvor lang tid det kan ta før ny journal kommer

- **Det beste med OEP er at flere vanlige mennesker søker** – og de er mye mer kranglete, sta og utholdende enn oss journalister.

Eks: DDS-brev

Ansatte i Resepsjonstjenester
i Sikkerhetstjenesteavdelingen i DSS

Statsråd Rigmor Aarud
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD)

Kopi: Avdelingsdirektør Christian Fredrik Horst, FAD

Kopi: Avdelingsdirektør Ole Peder Nordheim, DSS, SAV

Kopi: Seksjonssjef Birgit E. Taugbøl, DSS, SAV/RES

Kopi: Inger-Grete Sjuve Berg, Tilitsvalg LNF

Kopi: VAKTJ. LAG 1, 2, 3, 4, 5 og 6 VØPL Oslo, 15. august 2011

Sikkerhet i Regjeringskvartalet

Vi som skriver dette brevet er ansatt som resepsjonsvakter i Departementenes Servicesentre (DSS), Sikkerhetstjenesteavdelingen (SAV/RES). Vi arbeider med service og sikkerhet i Regjeringskvartalet og Utlendingsvesenets (UD) og følger et sterkt engasjement med hensyn til sikkerhet på arbeidsplassen vår.

Etter bombattentatet den 22. juli, har våre topp-politikere med statsminister Jens Stoltenberg i spissen oppfordret til mer kjærlighet, omtanke, åpenhet – og mer demokrati. Derfor vil vi komme med noen innspill på områder som man kanskje burde se nærmere på. Henvendelsen er positivt ment fra vår side.

Følgende punkter vil vi gjerne sette fokus på. Punkter som sikkert vil bli gjennomgått og hvor behovet for endrede bestemmelser og praksis bør vurderes:

1. Synlig adgangskort for ansatte

Svært mange ansatte i departementene, SMK og DSS har ikke synlig adgangskort når de er på jobb. Det kan skape tvil om folk man møter i korridorene virkelig er en ansatt. Å bære synlig adgangskort vil bevisstgjøre ansatte og bidra til å fokusere på sikkerhet. Til sammenligning vil vi hevde at det er svært vanlig i større bedrifter at man skal ha synlig adgangskort når man er på jobb, og at sikkerhetspersonaler kan ha om å bli forevist gyldig kort. (Hos oss vil det være VAKT og evt. RES). Likeledes bør det innskrives at alle besøkende bærer synlig besøksslipp. Et bygg er ikke sikret enn de personer som er inne i det!

2. Rutine ved besøk til Regjeringskvartalet

Personer (gjester) til Regjeringskvartalet og UD må vise gyldig legitimasjon før de innregistreres i besøkssystemet VISITOR. Dette fungerer stort sett bra. Det kunne imidlertid være ønskelig at flere besøksmottagere forhåndsregistrerer sine gjester i VISITOR eller sendes melding om forventet besøk.

Sikkerhetsbestemmelsene sier at gjester skal berettes i resepsjonen før et møte begynner og følge tilbake til resepsjonen etter endt møte. Det er svært ofte at gjester overlates til seg selv etter avsluttet møte. De må da finne veien ut på egen hånd, og risikoen for at de vandrer rundt i bygget er tilstede.

Dette kan man gjøre noe med ved å innføre utregistrering av gjester samtidig som besøksmottageren følger dem til resepsjonen. I flere større bedrifter er det praksis at gjester ikke kan utregistreres og slippes ut uten at besøksmottageren er tilstede.

Vil stenge deler av Oslo

■ Sikkerhetsansatte reagerer kraftig på dårlig sikkerhet

Sikkerhetsansatte i Regjeringen retter skarp kritikk mot manglende sikkerhet i Regjeringskvartalet. Alle gater som grenser til regjeringskontorene bør stenges for biltrafikk, mener de.

PER ANDERS JOHANSEN
ANDREAS BAKKE FOSS
STEIN J. BØRGE (foto)

Syv uker etter terrorangrepene mot Norge tar 29 ansatte i Sikkerhetstjenesteverdivisjonen i Regjeringskvartalet et oppgjør med manglende tiltak for å beskytte statsrådene, embetsverket og de ansatte i regjeringskontorene.

«Dette er de ansatte som til daglig sørger for sikkerheten i resepsjonene.

«Slik det er i dag kan «hvem som helst» komme kjørende til et av vareomtakene med en stor kassevogn, så at han skal levere varer til kantinen, med en bil eller en annen leveranse – og så kjøre inn i vareområdet under R4 eller R5», skriver de ansatte i et personlig brev til forryngsminister Rigmor Asrudd (Ap) som Aftenposten har fått innsyn i.

Her peker de på flere konkrete svakheter som ennå ikke er fulgt opp:

- De beskriver en kaotisk hverdag hvor de må forholde seg til manglende sikkerhet i noen av Norges mest sentrale bygg.
- Manglende bruk av synlig adgangskort blant de ansatte.
- Svake rutiner ved besøk i regjeringskontorene, slik at utenforstående overlates til seg selv og kan vandre rundt i byggen.
- Varer og leveranser som kjøres inn i regjeringskvartalet uten noen kontroll.

«Dette er et punkt som gir grunnlag for stor bekymring. Påpeker de ansatte, og ber om at det lages et vareomtak utenfor Regjeringskvartalet, slik at alle leveranser kan sjekkes før det sendes inn i regjeringskontorene.

Kjære rett inn. 22. juli parkerte Anders Behring Breivik en innleiet Volkswagen Crafter varebil noen få meter fra Inngangen til Høyblokka som huser Statsministerens kontor og Justisdepartementet.

Noen minutter senere tente han selv på lunteen til bilbombaen som klokken 15.26 gikk av i Regjeringskvartalet. Resepsjonsområdet ble nærmest blåst bort. Hittil har Regjeringen avvist at sikkerheten var for dårlig. Samtidig har krangelen gått mellom Oslo kommune og Regjeringen om hvorfor man i løpet av syv år ikke klarte å stenge Grubbegata.

– Sterk utrygghet. De 29 an-

Gatestregningene som er markert med rødt vil de sikkerhetsansatte i Regjeringen ha stengt.

Terrorangrepene

Kl. 15.26: En bombe går av i Regjeringskvartalet i Oslo.

Kl. 17.26: Nordre Buskerud politidistrikt registrerer den første midlingen om skyting på Utøya.

Kl. 18.27: Politiet pågriper Anders Behring Breivik på Utøya. Han har erkjent å ha begått alle drapene.

I alt 77 ble drept i de to terrorangrepene.

Aftenposten fakta

satte jobber til daglig med vakt-hold i resepsjonene til statsrådene, og mistet kolleger under terrorangrepet. De er svært kritiske til at det bare er et to meter bredt fortau som skiller Akersgata fra flere av regjeringskontorene.

«Så vet vi noen av våre kolleger føler sterk utrygghet ved å sitte der hvis Akersgata gjerpåsen for biltrafikk», skriver de ansatte.

De ber om at alle gatene som grenser til Regjeringskvartalet stenges for biltrafikk.

- Grubbegata fra Grønsen til Hammersborg torg.
- Akersgata fra Apotekergata til Teatergata.
- Muncho gate fra Apotekergata til Keysergata.
- Teatergata.
- Høyesteretts plass.

De mener også at gatene rundt Utøya og de partiene som nå vurderes stengt for annen biltrafikk enn TD-ansatte med adgangskort og akkreditert trafikk, særlig Victoria-passasjen.

Akutt-tiltak. Sikkerhetsproblemmene ble tatt opp av de ansatte i et brev 16. august, og tre dager senere ble sikkerhetsdirektøren Ingelin Killegreen i Forryngs- og administrasjonsdepartementet. Nå er eks travakter satt ut ved

vareomtakene som et akutt-tiltak.

«Jeg er enig i at slike rutiner og holdninger til sikkerhet er svært viktige», skriver departementsråd Ingelin Killegreen, og legger til at hun har tillit til at nødvendige tiltak blir iverksatt.

per.anders.johansen@fmposten.no
andreas.bakke.foss@fmposten.no

– Rettssak før sommeren

Partene i terror-saken er enige om at rettssaken bør gjennomføres før neste sommer. De utelukker å bruke Oslo Spektrum eller Telenor Arena.

OLA MUALAND

Forvarer, soren skriver, bistands- og statsadvokater var i går kveld samlet for å diskutere gjennomføringen av Norges største rettssak. Det ble foretatt enighet om å skille ut erstatningsakene fra selve rettssaken. Klare ble både lengde, tidspunkt og ikke minst sted drøftet.

Plassmangel.

– Vi har tidligere vurdert å bruke Oslo Spektrum og Telenor Arena, altså type underholdningsarenaer. Nå har vi konkludert med at flere steder er egnede steder for en alvorlig sak som dette, sier soren-skriver Geir Engebrethen i Oslo tingrett.

Oslo tinghus er et godt alternativ til tross for plassmangel. – Med lyd og bildeoverføring til andre lokaler, for eksempel til andre rettsaler og sentra

Geir Lippestad, forvarer

landet, kan det da la seg gjennomføre, sier Engebrethen.

Det jobbes med flere alternativer. – Vi håper å gjennomføre rettssaken før 1. juli neste år, sier forvarer, Geir Lippestad, som mener det er viktig at rettssaken går for åpne dører, slik at alle kan kontrollere gjennomføringen.

Det er imidlertid ulike oppfatninger av hva som er realistisk lengde på rettssaken, opplyser Lippestad. Ytterkantene er fra én til seks måneder.

– Det er ikke sikkert rettssaken oppleses som god for pårørende selv om den blir langvarig, sier Engebrethen.

ola.mualand@fmposten.no

OEP og Wikileaks

Dokument-søkingen hadde veldig mye til felles med graving i de norske elektroniske postlistene....

1) **Søke etter spesielle stikkord/temaer**

-fungerte veldig godt de første ukene.

-bra når vi søker på temaer.

-utviklet raskt nye søkeord.

Eks- "strictly protect" "demarche" "action request".

-nesten alltid i kombinasjon.

2) **Bla kronologisk** gjennom alle sakene innen et tema eller fra en ambassade.

-ga de beste sakene, men tok også mye mer tid.

Hvordan Iran prøver å lage a-bomben

Stromsparende oppfinnelser
Et nytt molekyl – deuterium – kan gjøre det lettere å produsere elektrisitet fra vannkraft. Samtidig kan det gjøre det lettere å produsere hydrogen som drivstoff for biler og andre transportmidler. Det er et av de mange måtene som forskere bruker for å gjøre det lettere å produsere elektrisitet fra vannkraft. Deuterium er et av de to isotopene av hydrogen. Det er et lettere atom enn det vanlige hydrogenet, og det er derfor lettere å produsere elektrisitet fra. Det er også lettere å produsere hydrogen fra deuterium enn fra det vanlige hydrogenet. Dette er et av de mange måtene som forskere bruker for å gjøre det lettere å produsere elektrisitet fra vannkraft.

Ord for dagen
Radiometriske – som regel med et eller flere av de bokstaver som er i ordet. De atomer som er i ordet er radiometriske, og de bokstaver som er i ordet er radiometriske. Dette er et av de mange måtene som forskere bruker for å gjøre det lettere å produsere elektrisitet fra vannkraft.

Nysgjerrig?
Hva betyr det? Det er et av de mange måtene som forskere bruker for å gjøre det lettere å produsere elektrisitet fra vannkraft. Dette er et av de mange måtene som forskere bruker for å gjøre det lettere å produsere elektrisitet fra vannkraft.

Sjå det selv
Hva betyr det? Det er et av de mange måtene som forskere bruker for å gjøre det lettere å produsere elektrisitet fra vannkraft. Dette er et av de mange måtene som forskere bruker for å gjøre det lettere å produsere elektrisitet fra vannkraft.

Vitenkapelle fakta
Hva betyr det? Det er et av de mange måtene som forskere bruker for å gjøre det lettere å produsere elektrisitet fra vannkraft. Dette er et av de mange måtene som forskere bruker for å gjøre det lettere å produsere elektrisitet fra vannkraft.

Slik spinnes nanogarn
Hva betyr det? Det er et av de mange måtene som forskere bruker for å gjøre det lettere å produsere elektrisitet fra vannkraft. Dette er et av de mange måtene som forskere bruker for å gjøre det lettere å produsere elektrisitet fra vannkraft.

Forskerer i atomenergi i Teheran. De har nå fått fram 1000 nanogarn som kan brukes til å bygge en atomkraft.

Atomtrusselen.

Iran har gjort fremst i over 30 land – ved hjelp av stråleskaper, mellommenn og fiktive sluttbrukere – for å skaffe seg teknologi, utstyr og råvarer som kan brukes til å utvikle en atombombe.

Irans skjulte jakt på en atombombe

Stoppet i det østlige Iran i 2003, har atomtrusselen nå blitt en global trussel. Iran har gjort fremst i over 30 land – ved hjelp av stråleskaper, mellommenn og fiktive sluttbrukere – for å skaffe seg teknologi, utstyr og råvarer som kan brukes til å utvikle en atombombe. Iran har gjort fremst i over 30 land – ved hjelp av stråleskaper, mellommenn og fiktive sluttbrukere – for å skaffe seg teknologi, utstyr og råvarer som kan brukes til å utvikle en atombombe.

Domning på atomenergi
Iran har gjort fremst i over 30 land – ved hjelp av stråleskaper, mellommenn og fiktive sluttbrukere – for å skaffe seg teknologi, utstyr og råvarer som kan brukes til å utvikle en atombombe.

Nye norske selskaper
Iran har gjort fremst i over 30 land – ved hjelp av stråleskaper, mellommenn og fiktive sluttbrukere – for å skaffe seg teknologi, utstyr og råvarer som kan brukes til å utvikle en atombombe.

Løgnene om massakren i Bala Baluk

Aftenposten LØRDAG 16. FEBRUAR 2012, LØR. 79

VERDEN

Vil helst ha en hvit mann

I mørket er de alle talibanere

En måned senere og familie da NATO ble hammet fullt over krigsbyen i Bala Baluk, måler hardt kamper med Taliban. I de offisielle rapportene fra USA og NATO ble de fleste av de drepte naboenes til seks år gamle Nazafin regnet som døde Taliban-krigere. Hemmelige dokumenter viser hvordan NATO netta både FN, alghaner og vestlige medier fikk byst og skjulte hvor mange sivile som ble drept i et av de blodigste styrtkollene i den så år gamle krigen.

REISE Italia. Maten, vinen, menneskene, kulturen. Min tur. Nomadliv i Kina. Gastronomi. Det du ser er ikke det du får.

4 VERDEN

Aftenposten

Lørdag 16. februar 2012

Seks år gamle Nazafin var heldig som overlevde. Ifølge NATO, USA og vestlige medier var hennes døde venninner, farslensmedlemmer og naboer Taliban-krigere. Hemmelige USA-dokumenter avslører gullet bak bakende dører om massakren i Bala Baluk.

Offisielt sa NATO og USA at 26 sivile ble drept. Men en Røde Kors-rapport USA fikk, viste at Tappallene var mye høyere. Frem til nå har rapporten vært en NATO-hemmelighet.

Aftenposten

Lørdag 16. februar 2012

VERDEN 5

FNs spesialutredning Kai Eide ble lurt av amerikanske FN å holde tilbake mest kritiske uttalelser om massakren. – Jeg angret i ettertid, sier Eide.

Wikileaks-dokumenter avslører at Norge ba NATO om å gi en offentlig debatt om rapportering av antallet uttalte om massakren. – Jeg angret i ettertid, sier Eide.

Løgnene om massakren i Bala Baluk

Nor gikk feriefølelig galt for NATO-styrtene i noen ses kveldstimer i mai 2009. Hemmelige dokumenter viser hvordan USA og NATO skjønte sammenheng i så se ble drept i ett av de blodigste styrtkollene i Afghanistan-krigen.

krigens, som er foretatt på de opptil 100 km fra kantonen i de trengte områdene, og som rapporten viser har ledet til en høy dødelighet. Mange FN-observatører som har vært i området har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

FN-undersøker massakren
FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

FN-undersøker massakren
FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

FN-undersøker massakren
FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

FN-undersøker massakren
FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

FN-undersøker massakren
FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

FN-undersøker massakren
FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

Sivile drept i Afghanistan

FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

Dokumentene

FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

FN-nett

FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

Massakrene som NATO frykter

FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

Skolebarna i Paktika

FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

Feilbommen i Herat

FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

Bryllupet i Weh Baghtu

FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

FN-undersøker massakren

FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

FN-undersøker massakren

FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

FN-undersøker massakren

FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

FN-undersøker massakren

FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

FN-undersøker massakren

FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

FN-undersøker massakren

FN-undersøker massakren i Bala Baluk som en del av en større undersøkelse av FN-observatørens rapportering om massakren i Bala Baluk i mai 2009. FN-observatørene har sagt at de har sett mange døde mennesker som ligger på bakken.

Nazafin – en seks år gammel afghaner jente – mistet familie og venner under NATO-angrepet mot Taliban-styrker i landsbyen Bala Baluk. De døde lekekerameratene ble statistikkført som Taliban-krigere. En hemmelig Røde Kors-rapport viste at antallet drept sivile var fire ganger høyere enn USA sa offisielt. 89 sivile ble drept – sannheten ble begravet i arkivene.

Hemmelige informanter på NATO-sjefens kontor

USA har hemmelige kilder i staben til NATOs generalsekretær Anders Fogh Rasmussen. Kildene lekket dokumenter og opplysninger. Informasjonen er brukt til å stoppe utspill fra NATO-sjefen.

TOR STRAND
PEL ANDRÉS JOHANSEN

I september 2009 gikk en ansatt i staben ved NATOs internasjonale kontor til USA med kopier av et brev som generalsekretær Anders Fogh Rasmussen har sendt til sjefen i den russiske og tidligere militæralliansen Collective Security Treaty Organization (CSTO).

Kildene i generalsekretærens stab kan fortelle at Fogh Rasmussen planlegger et fremstøt om lettere samarbeid med CSTO, og at han vil søke etter en ny samarbeidspartner ved å utvide samarbeidet med mange allierte, USA inkludert, vil være komfortable med. Brevet viser opplysninger kan USA ta affære. Utenriksminister Hillary Clinton bør landets NATO-ambassadør søge for å legge forslaget. Clinton beslektet til Fogh Rasmussen var klar.

«Vi anmoder deg sterkt om ikke å forgi de eller i en diskusjon ved å anmode nye NATO-Russland-relaterte som ikke er blitt formelt vurderet av alliansen», heter det i dokumentet. Fogh Rasmussen la ikke frem forslaget.

Fortalte fra møter. Dette er et av flere eksempler på hvordan opplysninger og dokumenter fra kontoret til NATOs generalsekretær leker til USA. Det kommer frem i over 250 dokumenter som er blitt sendt over til «identifiserte» fra USA. NATO-delegationer, som er ledet av Wilkileaks som er leddet til Wilkileaks og som Aftenposten har fått tilgang til.

Kildene ved generalsekretærens Private Kontor har vist seg nyttige for USA ved å lekke informasjon fra generalsekretærens fortløpige samtaler med stabsledere.

Inkludert i deles utrykte samtaler mellom Fogh Rasmussen og presidentene i Romania og Ungarn har raskt funnet veien til det amerikanske Utenriksdepartementet. USA har også fått informasjon som står i sterk kontrast til informasjon gitt av generalsekretær Anders Fogh Rasmussen.

Dialog. 17. desember 2009 reiste NATO-sjef Anders Fogh Rasmussen til Moskva til et høytidelig møte med Russland president Dmitrij Medvedev og statsminister Vladimir Putin.

Da han kom tilbake, rapporterte NATO-sjefen til besøk ved et møte som «kontrollerte og fremtidrettede samarbeid» og at «alle samarbeidspartene var åpne for samarbeid med NATO, og klarte for en konstruktiv dialog om enkelte temaer».

Noen dager senere kunne en kilde, som USA betegner som «ualliertet» troverdig, gi et helt annet bilde som stiller Rasmussen i et dårlig lys. Kilden refererte informasjon fra en person som var til stede på møtet og som hevdet at Putin har vist inn på Rasmussen for han hadde fått lov til å stå seg.

Ifølge kilden ble Rasmussen tatt på sengen og moten satt ut av spill av Putins aggressive stil. Putin skal ha sagt

at NATO hadde utspilt sin rolle og at det var i Russlands interesse at NATO ikke legger øksten.

Lekket EU-brev. Wilkileaks-dokumentene viser at informasjonen sendt for å gi USA informasjon som andre land prøver å holde hemmelig. USA kilder på generalsekretærens kontor skaffet blant annet et meget sensitivt brev om en ny europeisk arbeidsavtale som Russland sendte til Tyskland og to andre EU-land i oktober 2008.

Tyskland riktignok gikk på høvet fra seg. NATO's daværende generalsekretær Jaap De Hoop Scheffer måtte tre ganger spørre tyskerne om brevet før de ga han en kopi. Brevet fikk også USA-kolonibrevet, gjennom sine kilder i generalsekretærens stab.

USA driver i en rapport at «det er mer bemerkelsesverdig hvordan dokumentet er beskyttet enn for brødet inneholder – noe som er et oppgjør av leder i mange ganger tidligere har sett fra russere».

Strengt beskyttet. I desember 2009 advarte den ansatte ved direktoratet ved generalsekretærens private kontor USA om en sensitiv sak. Fogh Rasmussen, skulle ha et møte for å diskutere NATOs forslag til en pakke for Balkan og Polen med SAKU – NATO's øverste militære leder i Europa.

Vividirektøren i Rasmussenes stab sa det ville være lurt om USA øksten sin holdning til forvarensaken for

dette møtet. «For å kunne påvirkning utøvet av saken. USA's NATO-ambassadør ha om at denne kilden måtte bli «strengt beskyttet». USA's egen topp-diplomat, Jeff Rathke, har imidlertid posisjon som stabsleder ved det Private Kontor siden august 2009. Rathke er også ansvarlig som kilder i et annet dokument.

I brevet NATO-sjef Anders Fogh Rasmussen, tidligere generalsekretær Jaap De Hoop Scheffer er vice-direktør Jeff Rathke til kommunisere maktens verdi dette brevet på dokumentet skilt til Wilkileaks som Aftenposten har fått tilgang til.

Tidligere sikkerhets- og forsvarsminister Bjørn Tore Godal sier at han ikke er overbevist over det som kommer frem.

«Samtidig er det klart at når man søker eller får en sentral posisjon rett på generalsekretæren i NATO, må man være meget forsiktig med å bryte bånd til tidligere oppdragsgivere, sier Godal, som nå er seniorrådgiver ved Institutt for forvaringsstudier.

«Jeg ville ikke som amerikanere bergrir et riktig bilde, sier avdelingsleder og seniorforsker Nina Granger ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt. Hun peker på det kan skape spenninger i NATO mellom nasjonale interesser og NATOs beste, dersom de ansatte tar med seg nasjonale interesser».

USA er NATOs desiderte medlemsland, og har til nå stått seg i gjengjens andre hånd, sier Granger.

Aftenposten
NRC

WELT (10)

Denne artikkelen er et resultat av et samarbeid mellom flere europaitaliere avsett basert på dokumenter som NATO lekket fra amerikanske ambassader. De samarbeidende medier er: Aftenposten (Norge), Begansk Tidende (Norge), Politiken (Danmark), Die Welt (Tyskland), De Standaard (Belgia) og PHL News og NRC Handelsblad (Nederland). Les i morgen: Russland splitter NATO.

NATO

Establert i 1949 for å møte en øst kommunistisk trussel. Har i dag 28 medlemsland som alle har én stemme. Beslutninger skal være enstemmige.

NATO er for tiden med i fire hovedoperasjoner utenfor medlemslandene: Afghanistan, Kosovo, påtatt ved Afrika horn og terrorist-pakt i Midøsten.

Generalsekretæren er NATOs øverste sjef, og leder beslutningsprosessen og gjennomføringen på vegne av medlemslandene. Velges for 4 år. Periode kan forlenges i ytterligere 4 år. Det Private Kontor er generalsekretærens nærmeste stab, i tillegg til en internasjonal assistent med 1200 medarbeidere.

Dokumentene

Internettstedet Wilkileaks har fått tak i mer enn 250 000 dokumenter fra amerikanske ambassader og konsulater verden over. Aftenposten har fått tilgang til alle dokumentene uten noen form for klassifisering.

Dokumentene blir fortrolpende vurdert som grunnlag for artikler etter de samme redaksjonelle kriterier og etiske regler som kreves i Aftenpostens journalistikk.

Les på nettsiden: www.aftenposten.no/wilkileaks

Aftenposten i takt

På nettet
Les dokumentene som artikkelen bygger på.

www.aftenposten.no